

G E H E I M

CPN-activiteit rond het bezoek van Generaal SPEIDEL (juni 1957).

Van stonde af aan heeft de CPN fel geageerd tegen de benoeming van de Duitse generaal Speidel tot bevelhebber van de NAVO-strijdkrachten in de centrale sector. Het lag dan ook voor de hand dat het bezoek van de generaal aan ons land de partij een welkome gelegenheid bood om deze agitatie te doen herleven en tot een hoogtepunt op te voeren. Daartoe was er de partijleiding veel aan gelegen kennis te verkrijgen van de juiste datum waarop dit bezoek zou plaats vinden. Aan dit doel werd o.a. ook dienstbaar gemaakt de interpellatie door partijvoorzitter Gerben WAGENAAR in de Tweede Kamer der Staten Generaal op 21-5-57 gehouden.

Eén van de door deze aan de Minister-President gestelde vragen hield in het verzoek om mededeling te doen van de juiste datum waarop het bezoek zou plaatsvinden.

Zoals bekend, antwoordde Dr. Drees dat deze datum nog niet was vastgesteld, maar dat Speidel's bezoek vermoedelijk in de tweede helft van juni zou vallen.

Intussen werden door de partijleiding maatregelen getroffen om zodra Speidel in ons land zou zijn aangekomen, de partijaanhang onverwijld tot actie te doen overgaan. Zo moesten bijvoorbeeld de Amsterdamse partijafdelingen er voor zorgen, dat, ook in het geval Speidel onverwachts zou verschijnen, de leden op de dag van het bezoek, tussen 5 en 6 uur in de namiddag op de Dam aanwezig zouden zijn. Men gaf deze instructie, omdat, zoals een partijfunctionaris verklaarde, het zeer goed mogelijk was, dat Nederland "de schande werd aangedaan van het leggen van een krans bij het monument op de Dam door Speidel". Ook de andere partijdistricten werden in deze geest geïnstrueerd.

Met het doel de agitatie te stimuleren werd te 's-Gravenhage voor 5 juni een openbare vergadering uitgeschreven, waarin Gerben WAGENAAR over de door hem gehouden interpellatie zou spreken.

Dat deze vergadering op de dag van de aankomst van de generaal in Den Haag werd gehouden, moet geheel als toeval worden gezien.

Bekend is geworden, dat op 3 juni 1957 bij de partijleiding een bericht binnenkwam, dat Speidel op 5 juni zou arriveren. Blijkbaar was men niet geheel overtuigd van de juistheid van deze mededeling. Men heeft althans, zoals ook uit een vermelding in "De Waarheid" van 5 juni, Amsterdamse editie blijkt, getracht bevestiging er van te verkrijgen.

De Haagse Waarheidjournalist, Antonie (Ton) M. van STRALEN, heeft op 5 juni de gehele dag in Den Haag rond gezworven, waarbij hij zich voortdurend tussen het Plein, het Binnenhof en het hotel "De Witte Brug" bewoog. Hij had daarbij niets bijzonders kunnen ontdekken en was in de loop van de avond tot de overtuiging gekomen, dat Speidel die dag niet gearriveerd was.

In de avonduren, vermoedelijk omstreeks half acht, vervoegden zich aan het Haagse districts bureau aan de Prinsengracht twee afdelingsfunctionarissen, die mededeelden vernomen te hebben, dat alle burgerwerklieden van het vliegveld Valkenburg die middag te één uur naar huis gestuurd waren en dat de militairen het vliegveld niet mochten verlaten. Mede omdat men dit bericht niet als een bewijs voor de aankomst van Speidel durfde aanvaarden, werd door enkele aanwezige districtsbestuurders aan Van STRALEN en één van de afdelingsfunctionarissen de opdracht gegeven per bromfiets nogmaals een ronde langs de regeringsgebouwen en hotel "De Witte Brug" te maken. Zij ontdekten slechts, dat zich bij het hotel twee rechercheurs hadden opgesteld. Hoewel de observatie van het hotel in opdracht van het districtsbestuur door enkele partijleden tot 12 uur 's nachts werd voortgezet, konden geen verdere "verdachte" omstandigheden worden waargenomen.

Het feit, dat het CPN districtsbestuur te Den Haag er niet in geslaagd is op 5 juni de aanwezigheid van Speidel vast te stellen zou door het partijbestuur achteraf als een ernstige tekortkoming van de leiding van dit partijdistrict zijn beschouwd.

De geheimhouding van de juiste datum van het bezoek van Speidel en het waas van geheimzinnigheid waarmede dat bezoek werd omhuld, worden door de partijleiding ondertussen met zekere voldoening aangemerkt als een gevolg van de door de partij ontwikkelde agitatie.

De diverse acties, zo wordt geredeneerd, zijn dus wel degelijk van invloed geweest en hebben daarmede hun waarde bewezen.

GEHEIM

Dezerzijds kon niet met zekerheid worden vastgesteld uit welke bron het bij de partijleiding op 3 juni 1957 binnengekomen bericht dat Speidel op 5 juni zou arriveren, werd ontvangen. Er werd in de partij over gerept dat de Haagse Waarheid-journalist Ton van STRALEN dit bericht zou hebben doorgekregen van een kennis, een of ander personeelslid van de Marechaussee. Een ander in de partij circulerend gerucht wilde, dat het bericht afkomstig zou zijn van enkele door een Amsterdamse districtsfunctionaris als "betrouwbaar" aangeduide ambtenaren op het Departement van Oorlog.

Gezien de onmogelijkheid om van deze geruchten bevestiging te verkrijgen, dient er met groot voorbehoud kennis van te worden genomen. Het is geenszins uitgesloten dat zij in de partij in omloop zijn gekomen naar aanleiding van uitlatingen van functionarissen, die van een zekere grootspraak en gewichtigdoenerij niet zijn vrij te pleiten.

juli 1957.